

ЦЕНТАРОТ ЗА СОЦИЈАЛНА РАБОТА КАКО ДАВАТЕЛ НА ИЗДРШКА

Законска можност наспроти практичната примена

Д-р Ана Панева

Истражување преземено од докторската дисертација

Предмет и цел на истражувањето

Предмет

Практиката на склучување и спроведување договори за доживотна издршка во кои Центарот за социјална работа настапува како давател на издршка.

Цел

Да се испита практичната примена, причините за ограничената употреба и можната дискрепанца меѓу нормативната рамка и практичната реалност.

Фокус

Правни, административни, кадровски и имотно-правни предизвици, како и улогата на Министерството и прашањето на деловната способност.

Методологија

Квалитативен истражувачки пристап

01

Слободен пристап

Барања до сите Центри за социјална работа во Република Северна Македонија.

02

Министерство

Барање до Министерството за социјална политика, демографија и млади.

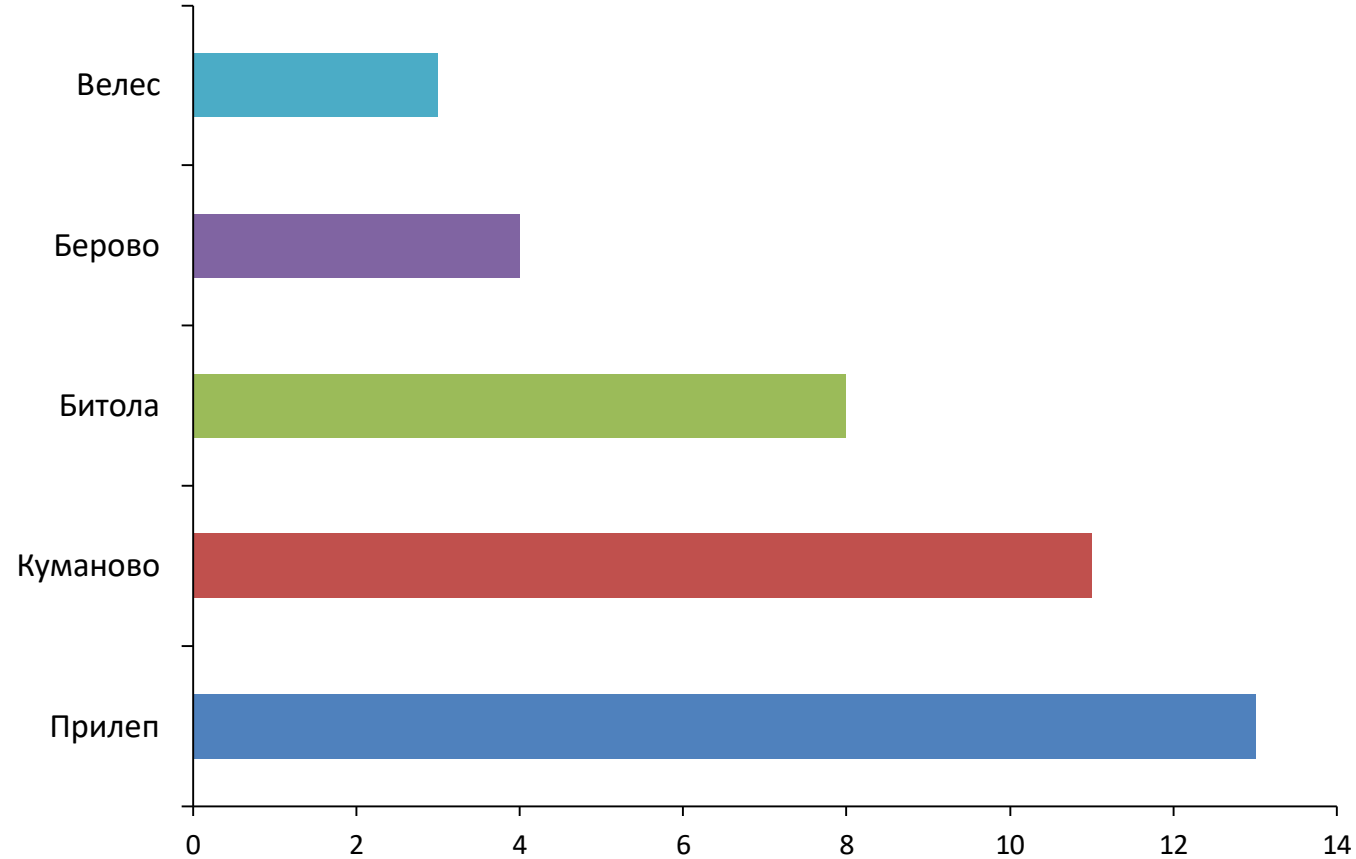
03

Интервјуа

Полуструктурирани интервјуа со вработени во ЦСР; различни прашалници според практичното искуство.

Практична примена: број на договори

Пријавени договори за периодот 2018–2023 кај центрите со споредливи податоци

Вкупно 39

Нееднаква примена

Повеќе центри пријавиле 0 договори, а за дел од центрите нема информација. Податоците од Кичево и Кавадарци се од период пред 2018 и не се вклучени во бројката 39.

ЦСР Штип: зошто нема склучени договори?

Наоди од полуструктурираното интервју

- Отпор кон пренос на имот надвор од семејниот круг и влијание на традиционалните и семејните вредности.
- Недостаток на специјализиран стручен кадар кој би се посветил на оваа област.
- Недоволна информираност на граѓаните за правните аспекти и последиците од договорот.
- Практични дилеми кога лицето има потреба од заштита и се поставува прашањето на деловната способност.

Практична слика

Во ЦСР Штип до моментот на истражувањето не бил склучен договор во кој Центарот настапува како давател на издршка. Интервјуто беше насочено кон причините за отсуството на таква практика.

ЦСР со практично искуство

Заеднички проблеми утврдени во интервјуата

Различни процедури

Не постои целосно унифициран начин на постапување меѓу центрите.

Кадар и обем на работа

Недостаток на стручен кадар и преоптовареност со други надлежности.

Имот по смртта

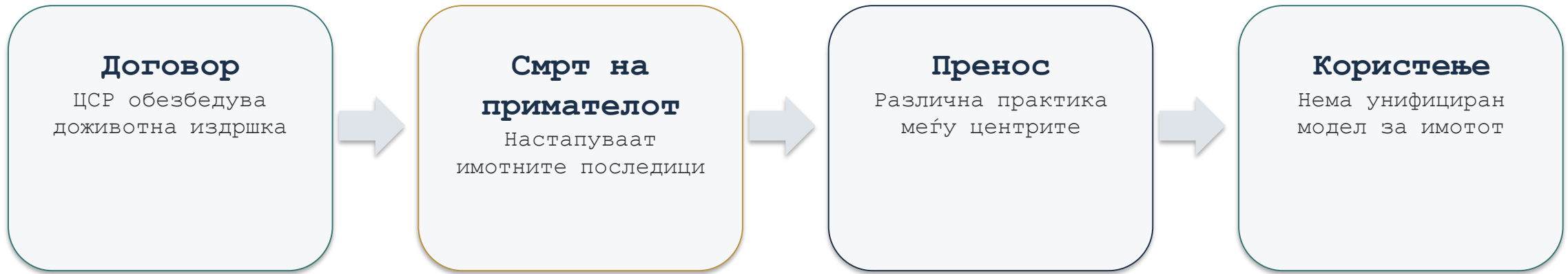
Разлики и нејаснотии околу преносот, сопственоста и натамошното користење на имотот.

Деловна способност

Потенцијално преклопување на улогите на ЦСР како орган за старателство и како договорна страна.

Најизразен практичен проблем: имотот

Што се случува со имотот по смртта на примателот?

Пример од практиката

Во Берово, имот стекнат по основ на ваков договор бил ставен во функција како мал групен дом за деца без родителска грижа.

Системски проблем

Истражувањето укажува на потреба од јасна и единствена процедура за пренос и понатамошно користење на стекнатиот имот.

Улогата на Министерството за социјална политика, демографија и

Претходна согласност, евиденција и мониторинг

Претходна согласност

Законот за социјална заштита предвидува претходна согласност на Министерството во конкретниот законски механизам поврзан со вонсемејна заштита и имот над релевантниот социјален праг.

Административен податок

Според одговорот добиен во истражувањето, од 2019 година до моментот на прибирање на податоците немало поднесено барање за согласност по овој конкретен механизам.

Институционална празнина

Не е утврден централизиран систем за следење, ревизија и мониторинг на практиката, што ја отежнува целосната слика за примената.

Клучни наоди

1

Правната можност постои, но примената е ограничена и географски нерамномерна.

2

Практиката зависи од институционалниот капацитет, кадарот и локалниот начин на по

3

Имотот е централно практично прашање: пренос, сопственост и понатамошна употреба.

4

Постојат чувствителни правни дилеми кај лица со ограничена/одземена деловна спосо

5

Недостигаат унифицирани процедури, централизирана евиденција и системски монитори

Препораки што произлегуваат од истражувањето

Нормативна рамка

Подетално уредување на постапката кога ЦСР е давател на издршка и појасни правила за имотот.

Унифицирани протоколи

Единствена методологија за проценка, склучување, спроведување и имотен пренос.

Институционален капацитет

Континуирана правна и административна обука и соодветна кадровска поддршка.

Евиденција и мониторинг

Национална евиденција/регистар и систем за следење на договорите и нивното спроведување.

Информирање

Подобрување на јавната информираност за можноста, правата и обврските од договорот.

Заштитни механизми

Јасни гаранции за заштита на примателот и спречување на потенцијални конфликти на улоги.

Заклучок

„Постоењето на законска можност не значи и нејзина ефективна практична примена.“

Истражувањето покажува јаз меѓу нормативната рамка и институционалната практика. За договорот да функционира како реален инструмент на социјална заштита, потребни се појасни правила, унифицирани процедури, институционална поддршка и системски мониторинг.

Ви благодарам на вниманието

Д-р Ана Панева